Riksdagens svar RSv 57/2018 rd ─ RP 41/2018 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till gymnasielag samt lagar om ändring av lagen om anordnande av studentexamen och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till gymnasielag samt lagar om ändring av lagen om anordnande av studentexamen och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (RP 41/2018 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Kulturutskottet (KuUB 2/2018 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

> Riksdagen förutsätter att regeringen följer konsekvenserna av möjligheten att utan begränsning ta om prov för studentexamen.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Gymnasielag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Riksdagens svar RSv 57/2018 rd

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om allmänbildande gymnasieutbildning och utbildning som ordnas för invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål och som förbereder för gymnasieutbildning.

Studentexamen avläggs som avslutning på gymnasieutbildningen. I lagen om anordnande av studentexamen (672/2005) finns särskilda bestämmelser om studentexamen.

2 §

Gymnasieutbildningens syfte

Gymnasieutbildningen ger den studerande färdigheter att inleda studier som leder till högskoleexamen vid ett universitet eller en yrkeshögskola.

Syftet med gymnasieutbildningen är att stödja de studerandes utveckling till goda, harmoniska och bildade människor och aktiva samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper, färdigheter och beredskaper som de behöver i arbetslivet, för fritidsintressen och för en allsidig personlighetsutveckling. Därtill är syftet med utbildningen att ge de studerande beredskap för livslångt lärande och för att utveckla sig själva kontinuerligt.

Syftet med utbildningen som ordnas för invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål och som förbereder för gymnasieutbildning är att ge de studerande språkliga och andra behövliga färdigheter för övergången till gymnasieutbildning.

2 kap.

Ordnande av utbildning

3 §

Utbildningsanordnare

För att ordna utbildning som avses i denna lag krävs det ett av undervisnings- och kulturministeriet beviljat tillstånd att ordna utbildning. Tillstånd kan efter ansökan beviljas en kommun, samkommun, registrerad sammanslutning eller stiftelse. Tillstånd kan också beviljas för utbildning som ordnas utomlands.

Utbildning som avses i denna lag kan också ordnas vid en statlig läroanstalt. Undervisnings- och kulturministeriet beslutar om ordnande av utbildning och om nedläggning av verksamheten vid en statlig läroanstalt med iakttagande av 4—7 §.

4 §

Beviljande av tillstånd att ordna utbildning

En förutsättning för beviljande av ett tillstånd att ordna utbildning är att utbildningen är behövlig med tanke på det nationella eller regionala utbildningsbehovet och utbildningsutbudet och att sökanden har yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar att ordna utbildningen på ett ändamålsenligt sätt. Utbildning får inte ordnas i syfte att uppnå ekonomisk vinst.

I tillståndet anges de kommuner där utbildningen ordnas, undervisningsspråken, en eventuell särskild utbildningsuppgift, utbildningsanordnarens rätt att ordna utbildning vid en internatskola samt övriga behövliga villkor för att ordna utbildningen. Utbildningsanordnaren beslutar om de gymnasier där utbildningen ordnas, om inte annat bestäms i tillståndet.

I samband med beslut om beviljande av tillstånd ska undervisnings- och kulturministeriet säkerställa tillräcklig nationell och regional tillgång till gymnasieutbildning.

Bestämmelser om de förfaranden som hänför sig till sökande av tillstånd och om de handlingar och redogörelser som ska fogas till ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Ändring och återkallelse av tillstånd att ordna utbildning

Undervisnings- och kulturministeriet beslutar efter ansökan av utbildningsanordnaren om ändring och återkallelse av tillstånd att ordna utbildning.

Undervisnings- och kulturministeriet kan utan en i 1 mom. avsedd ansökan ändra eller återkalla ett tillstånd, om utbildningen inte längre ordnas, om utbildningen inte längre uppfyller de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 4 § 1 mom. eller om utbildningen ordnas så att den väsentligt strider mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den.

Undervisnings- och kulturministeriet ska ge utbildningsanordnaren tillfälle att inom en skälig tid avhjälpa de brister som avses i 2 mom. innan tillståndet ändras eller återkallas. I samband med beslut om återkallelse av ett tillstånd ska undervisnings- och kulturministeriet säkerställa att återkallelsen inte äventyrar tillräcklig tillgång till gymnasieutbildning.

6 §

Särskild utbildningsuppgift

Med en särskild utbildningsuppgift avses undervisning inom vilken betoningen i väsentlig utsträckning ligger på ett eller flera läroämnen eller studiehelheter och undervisning som är inriktad på att avlägga en sådan internationell examen som till nivån motsvarar studentexamen och som avses i 17 § i lagen om anordnande av studentexamen. En särskild utbildningsuppgift kan innefatta skyldighet att handha riksomfattande utvecklingsuppgifter som gäller ifrågavarande undervisning.

I undervisning enligt en särskild utbildningsuppgift kan, på det sätt som anges i tillståndet enligt 3 §, avvikelser göras från bestämmelserna om undervisningens innehåll i 11 § 1 mom. och från bestämmelserna i statsrådets förordning som utfärdas med stöd av 11 § 4 mom. samt, om av-

vikelser från nämnda bestämmelser kräver det, från de grunder för läroplanen för gymnasieutbildningen som Utbildningsstyrelsen beslutar om med stöd av 12 § 1 mom.

Beviljande av en särskild utbildningsuppgift förutsätter, förutom ett allmänt behov av gymnasieutbildning, ett sådant behov av att ordna undervisning enligt 1 mom. som anknyter till fördjupande av kunnandet och skapande av mångsidiga studiemöjligheter. En ytterligare förutsättning är att sökanden har yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar att ordna utbildning enligt den särskilda utbildningsuppgiften.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av en särskild utbildningsuppgift och av en riksomfattande utvecklingsuppgift som eventuellt ingår i den och om innehållet i den riksomfattande utvecklingsuppgiften får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Uppföljning av uppfyllandet av förutsättningarna för en särskild utbildningsuppgift och återkallande av uppgiften

Undervisnings- och kulturministeriet följer regelbundet att förutsättningarna för en särskild utbildningsuppgift och en riksomfattande utvecklingsuppgift som ingår i den uppfylls.

Undervisnings- och kulturministeriet kan återkalla en särskild utbildningsuppgift och en riksomfattande utvecklingsuppgift som ingår i den, om verksamhet enligt den särskilda utbildningsuppgiften inte längre ordnas, om den inte längre uppfyller de krav för beviljande av en särskild utbildningsuppgift som anges i 6 § 3 mom. eller om verksamheten ordnas så att den väsentligt strider mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den.

8 §

Samarbete och anskaffning av utbildning

Utbildningsanordnaren ska samarbeta med anordnare av grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning, läroanstalter för fritt bildningsarbete och andra anordnare av utbildning, högskolor samt med aktörer inom arbets- och näringslivet.

Utbildningsanordnaren kan komplettera utbildningen som ordnas genom att skaffa undervisning som avses i denna lag och andra tjänster av en annan anordnare av gymnasieutbildning eller övrig utbildning, en högskola, någon annan offentlig aktör eller någon annan privat registrerad sammanslutning eller stiftelse. Utbildningsanordnaren svarar för att den undervisning och de tjänster som den skaffat ordnas i enlighet med denna lag.

9 §

Uppdragsutbildning

En utbildningsanordnare i vars tillstånd enligt 3 § ingår rätt att ordna utbildning som avses i 17 § i lagen om anordnande av studentexamen och som leder till International Baccalaureate-examen får ordna undervisning som leder till sådan examen för studerande som kommer till Finland, om utbildningen beställs och finansieras av en annan stat, en internationell organisation eller en

finländsk eller utländsk offentlig sammanslutning, stiftelse eller privat sammanslutning (*uppdragsutbildning*).

Uppdragsutbildning får inte ordnas för medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller för personer som jämställs med medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen med stöd av ett avtal som Europeiska unionen och dess medlemsstater har ingått med en annan avtalspart, eller för deras familjemedlemmar. Uppdragsutbildning får inte heller ordnas för personer som har i utlänningslagen (301/2004) avsett EU-blåkort, kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd eller EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta, eller för deras familjemedlemmar. I fråga om begreppet familjemedlem tillämpas definitionen i utlänningslagen. På den som deltar i uppdragsutbildning tillämpas inte 1 § 2 mom., 10, 15, 16 och 19—22 §, 28 § 3 mom., 32 § 1 mom. och 34 § 2 mom. i denna lag.

Anordnandet av uppdragsutbildning får inte försämra den övriga gymnasieutbildning som utbildningsanordnaren ordnar i enlighet med denna lag.

Utbildningsanordnaren ska hos den som beställer utbildningen ta ut en sådan avgift för ordnandet av uppdragsutbildningen som åtminstone täcker kostnaderna för utbildningen. Avgiften ska även täcka kostnaderna för de studiesociala förmåner som avses i 35 §. Utbildningsanordnaren ska rikta avkastningen av uppdragsutbildningen till sin egen utbildningsverksamhet. Den som har beställt utbildningen har rätt att hos de studerande som deltar i uppdragsutbildningen ta ut avgifter i enlighet med lagstiftningen i beställarens placeringsstat eller i enlighet med beställarens praxis. På undervisning som ordnas som uppdragsutbildning tillämpas inte lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009).

Som studerande i uppdragsutbildning kan utbildningsanordnaren anta den som har tillräckliga förutsättningar för att genomföra de studier som avses i 1 mom.

3 kap.

Undervisning

10 §

Lärokursernas målsatta tider, dimensionering och omfattning

Gymnasieutbildningen utgör en lärokurs vars målsatta tid är tre år. Gymnasieutbildning ordnas separat för unga och vuxna med olika lärokurser. Studierna som hör till lärokursen för unga dimensioneras för heltidsstudier och studierna som hör till lärokursen för vuxna dimensioneras för deltidsstudier. Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning utgör en lärokurs vars målsatta tid är ett år.

Grunden för dimensioneringen av lärokurserna och studierna som hör till dem är en studiepoäng. Närmare bestämmelser om dimensioneringen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Lärokursen för gymnasieutbildning för unga omfattar 150 studiepoäng och lärokursen för gymnasieutbildning för vuxna omfattar 88 studiepoäng. Lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning omfattar 50 studiepoäng.

11 §

Lärokursens innehåll

I gymnasieutbildningens lärokurs ingår studier i modersmålet och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk, matematisk-naturvetenskapliga studier, humanistisk-samhälleliga studier, studier i religion eller livsåskådningskunskap och studier i konst- och färdighetsämnen (*läroämnesgrupper*) samt studiehandledning. För studerande som avlägger gymnasieutbildningen enligt lärokursen för vuxna är dock studierna i konst- och färdighetsämnen frivilliga.

Gymnasieutbildningens lärokurs kan innefatta tematiska studier som utvecklar den mångsidiga kompetensen. Gymnasieutbildningens lärokurs kan också innehålla studiehelheter som genomgås i olika läroämnesgrupper eller läroämnen och som innefattar ett arbete som påvisar särskilt kunnande och intresse (*gymnasiediplom*).

Lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning innefattar studier i finska eller svenska och vid behov i andra språk, andra studier som ger färdigheter som behövs i gymnasieutbildningen samt studiehandledning. Lärokursen kan också innefatta studier som ingår i gymnasieutbildningens lärokurs.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs i fråga om den utbildning som avses i denna lag om de allmänna riksomfattande målen, läroämnena som hör till läroämnesgrupperna, studiernas struktur samt omfattningen på de studier som avses i 1—3 mom.

Lärokursen för gymnasieutbildning och utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan även på det sätt som bestäms i utbildningsanordnarens läroplan innefatta andra studier som lämpar sig för gymnasiets uppgift än de som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Studierna är valfria för den studerande.

12 §

Läroplan

Utbildningsstyrelsen bestämmer om målen och det centrala innehållet i de studier som det föreskrivs om i den statsrådsförordning som avses i 11 § 4 mom., med undantag för de tematiska studier som avses i 11 § 2 mom. (*grunder för läroplanen*). Grunderna för läroplanen fastställs separat för lärokurserna för gymnasieutbildning för unga och för vuxna och för lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning.

Utbildningsanordnaren ska utarbeta en läroplan som bestämmer om genomförandet av undervisningen, handledningen av studierna och stödet för lärandet, studieavsnitten som erbjuds de studerande och studieprestationerna som förutsätts för att delta i dem samt om noggrannare mål för och innehåll i undervisningen. Läroplanen godkänns separat för lärokurserna för gymnasieutbildning för unga och för vuxna och för lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning samt separat för undervisning som ges på finska, svenska, samiska och vid behov på andra språk.

För gymnasieutbildning och grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) kan en gemensam läroplan utarbetas med tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet.

13 §

Ordnande av studierna

Utbildningsanordnaren beslutar om ordnande och formerna för ordnande av den utbildning som avses i denna lag enligt de villkor som anges i tillståndet enligt 3 §.

Utbildningsanordnaren ska ordna undervisningen och handledningen av studierna enligt lärokursen så att gymnasieutbildningens lärokurs kan slutföras på tre år och så att lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan slutföras på ett år. När studierna ordnas ska utbildningsanordnaren säkerställa att målen för utbildningen uppnås och att den studerandes förutsättningar att slutföra lärokursen och avlägga studentexamen inte äventyras.

Undervisningen och handledningen av studierna enligt lärokursen ska ordnas så att den studerande har möjlighet till individuella val som gäller studierna vid den egna läroanstalten samt genom att utnyttja undervisning som ges av utbildningsanordnarens övriga läroanstalter, av högskolor och av andra utbildningsanordnare. En del av studierna i gymnasieutbildningens lärokurs ska ordnas i samarbete med en eller flera högskolor. Undervisningen enligt lärokursen ska ordnas så att den studerande har möjlighet att utveckla sitt internationella kunnande samt sitt arbetslivs- och företagarkunnande.

Utbildningsanordnaren ska årligen sammanställa en på läroplanen baserad plan i vilken bestäms om det allmänna ordnandet av undervisningen, undervisningstimmarna, arbetstiderna, utbildningsanordnarens samarbete och anskaffning av utbildning som avses i 8 §, sådana självständiga studier som avses i 25 § 1 mom. samt andra behövliga ärenden som anknyter till ordnandet av undervisningen.

14 §

Undervisningsspråk

Läroanstaltens undervisningsspråk är finska eller svenska. Undervisningsspråket kan också vara samiska, rommani eller teckenspråk eller något annat språk som anges i tillståndet enligt 3 §.

En del av undervisningen i gymnasieutbildningens lärokurs kan också ges på något annat undervisningsspråk än det som avses i 1 mom., om detta inte äventyrar den studerandes möjligheter att följa undervisningen och slutföra lärokursen och avlägga studentexamen.

15 §

Undervisning i modersmålet

Som modersmål undervisas enligt läroanstaltens undervisningsspråk finska eller svenska eller samiska enligt den studerandes modersmål.

Som modersmål kan också undervisas rommani, teckenspråk eller ett annat språk som är den studerandes modersmål.

Närmare bestämmelser om undervisning i modersmålet utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Undervisning i religion och livsåskådningskunskap

Utbildningsanordnaren ska ge religionsundervisning enligt den religion som flertalet av de studerande omfattar. Undervisningen ordnas då i enlighet med till vilket religionssamfund flertalet av de studerande hör. De studerande som hör till detta religionssamfund deltar i undervisningen i sin egen religion. En studerande som inte hör till detta religionssamfund kan om han eller hon så önskar delta i nämnda religionsundervisning.

För minst tre studerande som hör till evangelisk-lutherska kyrkan eller för minst tre studerande som hör till ortodoxa kyrkosamfundet och som inte deltar i den religionsundervisning som avses i 1 mom. ordnas undervisning i deras egen religion.

För minst tre studerande som hör till andra religionssamfund än de som nämns i 2 mom. och som inte deltar i den religionsundervisning som avses i 1 mom. ordnas undervisning i deras egen religion om de studerande begär detta.

Om en studerande hör till flera än ett religionssamfund beslutar den studerande i vilken religion han eller hon ska undervisas.

En studerande som inte hör till något religionssamfund och som inte deltar i religionsundervisning enligt 1 mom. ska undervisas i livsåskådningskunskap. En studerande som hör till ett religionssamfund och för vilken inte ordnas undervisning i hans eller hennes egen religion ska på begäran av den studerande undervisas i livsåskådningskunskap. Utbildningsanordnaren ska ordna undervisning i livsåskådningskunskap om det finns minst tre studerande som har rätt till sådan undervisning.

En studerande som inte hör till något religionssamfund kan delta även i sådan av utbildningsanordnaren ordnad religionsundervisning som på basis av den fostran som den studerande åtnjutit och den studerandes kulturella bakgrund uppenbarligen motsvarar hans eller hennes religiösa åskådning.

En studerande som inleder gymnasieutbildningen efter att ha fyllt 18 år får välja mellan religionsundervisning och undervisning i livsåskådningskunskap.

17 §

Undervisningens offentlighet

Den undervisning som avses i denna lag är offentlig. Rätten att åhöra undervisningen kan dock begränsas av grundad anledning.

18 §

Försök

Ett försök som är behövligt för att utveckla utbildningen eller undervisningen och där avvikelser görs från studiernas struktur och omfattning enligt den statsrådsförordning som utfärdats med stöd av 11 § 4 mom. samt från de grunder för läroplanen som avses i 12 § 1 mom. förutsätter ett försökstillstånd som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet. Om försöket avviker endast från grunderna för läroplanen, beviljas försökstillstånd av Utbildningsstyrelsen.

Försökstillstånd beviljas efter utbildningsanordnarens ansökan. Tillstånd till ett försök kan beviljas en utbildningsanordnare som har förutsättningar att genomföra försöket på ett sätt som motsvarar dess syfte och utan att äventyra studerandenas undervisningsrelaterade rättigheter. Om flera utbildningsanordnares läroanstalter deltar i samma försök, väljs läroanstalterna ut så att de är så representativa som möjligt i regionalt och språkligt hänseende.

Studerande kan antas till undervisning enligt ett försök för högst tre på varandra följande år.

Utbildningsstyrelsen beslutar om programmet som följs i försöket.

4 kap.

Att söka sig till en läroanstalt och antagning som studerande

19 §

Att söka sig till en läroanstalt och ansökningsförfaranden

Den som söker till utbildning som avses i denna lag har rätt att söka till den läroanstalt han eller hon önskar.

Vid antagning av studerande till utbildning som avses i denna lag kan riksomfattande ansökningsförfaranden användas. Närmare bestämmelser om riksomfattande ansökningsförfaranden utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utbildningsanordnaren beslutar om kontinuerlig ansökan och därtill hörande ansökningstider och ansökningsförfaranden när det gäller fördelning av studieplatser som inte fördelas med riksomfattande ansökningsförfaranden.

20 §

Antagning som studerande

Utbildningsanordnaren beslutar om antagning som studerande till läroanstalten.

Den studerande antas för att avlägga

1) gymnasieutbildningens lärokurs för unga eller för vuxna samt för att avlägga studentexamen eller en sådan internationell examen som till nivån motsvarar studentexamen och som anknyter till en särskild utbildningsuppgift enligt 6 §,

2) studier i ett eller flera läroämnen som ingår i gymnasieutbildningens lärokurs (*ämnesstuderande*), eller

3) lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003) kan en sökande meddelas skriftligt att han eller hon inte har blivit antagen, om antagningen av studerande sker på basis av riksomfattande ansökningsförfaranden enligt 19 § 2 mom. Utbildningsanordnaren ska dock ge ett förvaltningsbeslut om antagning som studerande om sökanden begär detta skriftligt eller muntligt inom 30 dagar från det att han eller hon har fått ett sådant meddelande om studerandeantagningens resultat som avses i detta moment.

21 §

Förutsättningar för antagning som studerande

Som studerande till utbildning enligt denna lag kan antas den som har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller motsvarande tidigare lärokurs eller en utbildning utomlands som i landet i fråga ger behörighet för studier som motsvarar gymnasieutbildning. Som studerande kan av vägande skäl även antas den som utbildningsanordnaren annars anser ha tillräckliga förutsättningar att klara av studierna. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 45 § 2 mom. i förvaltningslagen ska beslutet om antagning som studerande i detta fall motiveras.

En förutsättning för antagning som studerande till utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är förutom vad som föreskrivs i 1 mom. att

1) sökanden är en sådan invandrare som avses i lagen om främjande av integration (1386/2010) eller hans eller hennes modersmål är något annat än finska, svenska eller samiska enligt det befolkningsdatasystem som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009),

2) sökanden inte har tillräckliga språkliga färdigheter att klara av gymnasiestudierna på finska eller svenska,

3) sökanden har som mål att avlägga gymnasieutbildningens lärokurs efter den förberedande utbildningen, och

4) sökanden inte har avlagt en högskoleexamen.

22 §

Grunder för antagning som studerande

Vid antagningen av studerande ska jämlika antagningsgrunder tillämpas.

I gymnasieutbildning för unga används sökandenas tidigare studieframgång och ansökningsönskemål som grund för antagning som studerande. Utbildningsanordnaren beslutar om att ordna eventuella antagnings- eller lämplighetsprov och andra tilläggsprov. Närmare bestämmelser om antagningsgrunderna och hur de betonas i studerandeantagningen utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

Utbildningsanordnaren beslutar om grunderna för antagning som studerande vid antagning av studerande till en internationell examen som till nivån motsvarar studentexamen och som följer en särskild utbildningsuppgift enligt 6 § och till studier som förbereder för en sådan examen, om inte annat föreskrivs i undervisnings- och kulturministeriets förordning som avses i 2 mom.

Utbildningsanordnaren beslutar om grunderna för antagning som studerande till gymnasieutbildning för vuxna, studier i ett eller flera läroämnen som hör till gymnasieutbildningens lärokurs och utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. En sökande som är under 18 år kan antas för att avlägga lärokursen för gymnasieutbildning för vuxna endast av grundad anledning som har samband med sökandens hälsotillstånd eller personliga livssituation. Den grundade anledningen ska specificeras i beslutet om antagning som studerande.

5 kap.

Den studerandes rättigheter och skyldigheter

23 §

Studierätt

Den studerandes studierätt börjar vid en tidpunkt som utbildningsanordnaren bestämmer.

Den studerande har rätt att slutföra gymnasieutbildningens lärokurs på högst fyra år och lärokursen för utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning på högst ett år, om inte utbildningsanordnaren beviljar den studerande extra tid för slutförande av studierna på grund av sjukdom, skada eller någon annan särskild orsak.

Den studerande har rätt att tillfälligt avbryta sin studierätt för den tid som han eller hon fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen (1438/2007), civiltjänstlagen (1446/2007) eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995) eller får sjukdagpenning eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004). Därtill kan studierätten på den studerandes begäran tillfälligt avbrytas av någon annan grundad anledning.

Utbildningsanordnaren beslutar om beviljande av extra tid och om tillfälligt avbrytande av studierätt efter den studerandes ansökan.

24 §

Studierättens upphörande

En studerande som inte har slutfört sina studier inom den tid som föreskrivs i 23 § 2 mom. eller inom den extra tid som beviljats och en studerande som inte har beviljats extra tid för att slutföra studierna, förlorar sin studierätt. Studierätten förloras även av en studerande som utan att anmäla giltigt skäl uteblir från undervisningen och om det är uppenbart att han eller hon inte har för avsikt att fortsätta studierna.

Om den studerande själv skriftligen meddelar utbildningsanordnaren att han eller hon avgår upphör studierätten från den dag då meddelandet anländer till utbildningsanordnaren, eller vid en senare tidpunkt som den studerande meddelar.

Utbildningsanordnaren ger ett separat beslut om att studierätten upphör.

25 §

Rätt till undervisning och handledning av studierna

Den studerande har rätt att få undervisning enligt läroplanen. Det kan förutsättas att en del av studierna som ingår i gymnasieutbildningens lärokurs studeras självständigt om detta inte äventyrar uppnåendet av målen för utbildningen och den studerandes förutsättningar att slutföra lärokursen och avlägga studentexamen. Efter ansökan kan den studerande under samma förutsättningar även beviljas tillstånd att genomgå studier självständigt.

En studerande som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs har rätt att regelbundet få förutom sådan studiehandledning som avses i 11 § 1 mom. även personlig handledning enligt sina behov och annan handledning som anknyter till studierna och ansökan till fortsatta studier.

En studerande vars studierätt för att genomgå gymnasieutbildningens lärokurs håller på att upphöra eller som har meddelat om sin avgång, har rätt att få handledning för ansökan till andra studier.

Den som har slutfört gymnasieutbildningens lärokurs och som inte har fått en plats för fortsatta studier i examensinriktad utbildning har rätt att få handledning som anknyter till ansökan till studier och karriärplanering under det år som följer på året då lärokursen slutfördes. För handledningen ansvarar den utbildningsanordnare i vars läroanstalt lärokursen slutfördes.

26 §

Individuell studieplan

För att stödja gymnasiestudiernas framskridande och övergången till fortsatta studier och arbetslivet utarbetar en studerande som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs en individuell studieplan som innehåller en studieplan, en plan för studentexamen och en plan för fortsatta studier och karriären.

Planen utarbetas i början av studierna med stöd av läroanstaltens undervisningspersonal och uppdateras regelbundet när studierna framskrider.

27 §

Identifiering och erkännande av kunnande

I samband med att den studerandes individuella studieplan utarbetas har utbildningsanordnaren som uppgift att utreda och identifiera den studerandes tidigare förvärvade kunnande på basis av en utredning som den studerande framlägger.

Utbildningsanordnaren ska erkänna studier enligt 11 § som avlagts vid en annan läroanstalt som ger utbildning enligt denna lag och tillgodoräkna dem som en del av gymnasieutbildningens lärokurs. Utbildningsanordnaren ska också erkänna kunnande som förvärvats på annat håll och som motsvarar målen och innehållet i läroplanen.

I fråga om erkännande av den studerandes kunnande iakttas vad som i 37 och 38 § föreskrivs om bedömning och beslut om bedömning. Vid behov ska kunnandet visas på det sätt som utbildningsanordnaren bestämmer.

Beslut om erkännande av kunnande ska på särskild begäran fattas innan de studier eller en studiehelhet som gäller kunnande som ska tillgodoräknas inleds.

Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om erkännande av kunnande och förfarandet i samband med det.

28 §

Stöd för lärandet

En studerande som på grund av särskilda språkliga svårigheter eller andra inlärningssvårigheter har svårt att klara av studierna har rätt att få specialundervisning och annat stöd för lärandet enligt individuella behov. Stödåtgärderna genomförs i samarbete av undervisningspersonalen.

Stödbehovet ska bedömas i början av studierna samt regelbundet när studierna framskrider. Stödåtgärderna antecknas på den studerandes begäran i den studerandes individuella studieplan.

I fråga om den studerandes rätt till assistenttjänster som studierna förutsätter, särskilda hjälpmedel och andra tjänster föreskrivs särskilt.

29 §

Avvikande studiearrangemang

Studierna för en studerande kan efter den studerandes ansökan eller med den studerandes samtycke delvis ordnas på annat sätt än vad som bestäms och föreskrivs i denna lag eller med stöd av den, om

1) den studerande till någon del redan anses ha kunskaper och färdigheter som motsvarar lärokursen för gymnasieutbildningen,

2) det med hänsyn till den studerandes förhållanden och tidigare studier till någon del är oskäligt att den studerande ska genomgå lärokursen för gymnasieutbildningen,

3) det är motiverat av skäl som har samband med den studerandes sjukdom eller skada eller något annat skäl som gäller hälsotillståndet.

30 §

Den studerandes skyldigheter

En studerande är skyldig att delta i undervisningen om det inte finns en grundad anledning för frånvaro. Utbildningsanordnaren beslutar om förfaranden som gäller en studerandes frånvaro.

Den studerande ska utföra sina uppgifter samvetsgrant och uppträda korrekt. Den studerande ska låta bli att mobba andra och undvika aktiviteter som kan äventyra säkerheten eller hälsan för andra studerande, läroanstaltsgemenskapen eller studiemiljön. Bestämmelser om disciplin finns i 7 kap.

31 §

Samarbetet mellan hemmet och läroanstalten

Vid ordnande av studier som hör till gymnasieutbildningens lärokurs för unga ska utbildningsanordnaren samarbeta med de studerandes vårdnadshavare. Vårdnadshavarna ska tillräckligt ofta ges information om den studerandes arbete och studiernas framskridande. Utbildningsanordnaren ska regelbundet utreda de studerandes vårdnadshavares åsikter om läroanstaltens och utbildningsanordnarens verksamhet.

I grunderna för läroplanen som avses i 12 § fastställer Utbildningsstyrelsen de centrala principer som ska iakttas i samarbetet mellan hemmet och läroanstalten.

I läroplanen enligt 12 § beslutar utbildningsanordnaren om genomförandet av samarbetet mellan hemmet och läroanstalten.

32 §

Studerandevård

I lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) bestäms om studerandevård.

I grunderna för läroplanen som avses i 12 § bestämmer Utbildningsstyrelsen om de centrala principerna för studerandevården som ordnas i gymnasieutbildning för unga och om målen för studerandevården som hör till undervisningsväsendet. Utbildningsstyrelsen bereder föreskrifterna som gäller studerandevården i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd.

I läroplanen som avses i 12 § bestämmer utbildningsanordnaren om genomförandet av studerandevården. De delar av läroplanen som gäller studerandevården ska utarbetas i samarbete med de kommunala myndigheter som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av social- och hälsovården.

33 §

Säkerställande av de studerandes möjligheter att påverka och studerandekår

Utbildningsanordnaren ska säkerställa att studerandena har möjlighet att påverka utbildningsanordnarens verksamhet som avses i denna lag och utvecklingen av den samt att delta i beredningen av beslut som gäller de studerande och påverkar i deras ställning.

Varje läroanstalt där det ordnas utbildning enligt denna lag ska ha en studerandekår som består av läroanstaltens studerande. Utbildningsanordnarens olika läroanstalter kan också ha en gemensam studerandekår. Studerandekårens uppgift är att främja samarbetet mellan de studerande, öka de studerandes påverkningsmöjligheter och delaktighet och utveckla samarbetet mellan de studerande och utbildningsanordnaren. Studerandekårerna bidrar även till att förbereda de studerande för ett aktivt och kritiskt medborgarskap. Utbildningsanordnaren ska säkerställa tillräckliga verksamhetsförutsättningar för studerandekåren.

Förutom genom studerandekårsverksamhet ska utbildningsanordnaren även på andra sätt säkerställa de studerandes möjligheter att delta och påverka i de ärenden som avses i 1 mom. Utbildningsanordnaren ska informera de studerande om tillgängliga sätt att delta och påverka.

Den verksamhet som avses i denna paragraf ska planeras som en del av läroplanen och övriga planer som grundar sig på läroplanen eller i samband med dem.

34 §

Avgifter som tas ut hos de studerande

Undervisningen och handledningen som hör till utbildning enligt denna lag är avgiftsfria för de studerande och antagnings- och lämplighetsprov som anknyter till antagningen av studerande är avgiftsfria för de sökande, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Avgifter kan tas ut hos sådana ämnesstuderande som avses i 20 § 2 mom. 2 punkten och för sådana prov i en särskild examen som avses i 36 § 2 mom. Därtill kan skäliga avgifter tas ut för undervisning som ordnas utomlands och för undervisning som en privat sammanslutning eller stiftelse på basis av en särskild utbildningsuppgift som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet ger på ett annat undervisningsspråk än finska, svenska, samiska, rommani eller teckenspråk.

Närmare bestämmelser om avgifter som tas ut för offentligrättsliga prestationer för utbildning enligt denna lag utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet med iakttagande av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) föreskrivs om avgifter som tas ut för offentligrättsliga prestationer.

Om en i denna lag avsedd avgift som tas ut hos en studerande inte betalas på förfallodagen, får årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen med iakttagande av räntelagen (633/1982). Avgiften är direkt utsökningsbar och bestämmelser om indrivning av den finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

35 §

Studiesociala förmåner

I gymnasieutbildning avsedd för unga har den studerande rätt till en avgiftsfri måltid de arbetsdagar då läroplanen kräver att den studerande är närvarande på en utbildningsplats som utbildningsanordnaren anvisar. Vid utbildning som med stöd av 4 § 2 mom. ordnas som internatutbildning har den studerande dessutom dagligen rätt till andra, tillräckliga måltider.

Det är avgiftsfritt för den studerande att bo i studiebostäder som utbildningsanordnaren anvisar.

6 kap.

Slutförande av lärokursen och bedömning av studerande

36 §

Slutförande av lärokursen

Gymnasieutbildningens lärokurs eller lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning slutförs när studierna som hör till lärokursen har slutförts på det sätt som föreskrivs i den statsrådsförordning som avses i 11 § 4 mom. med beaktande därtill av en eventuell särskild utbildningsuppgift enligt 6 § eller ett försökstillstånd enligt 18 §.

Den som inte antagits som en sådan studerande som avses i 20 § kan slutföra gymnasieutbildningens lärokurs eller en del av den i prov som verkställs och bedöms av en utbildningsanordnare som avses i denna lag (*särskild examen*). Den som deltar i prov för en särskild examen ska visa att hans eller hennes kunskaper och färdigheter, oavsett hur de har förvärvats, i de olika läroämnena motsvarar de kunskaper och färdigheter som ingår i gymnasieutbildningens lärokurs för vuxna.

37 §

Grunder för bedömning av studerande

Studerandenas arbete, lärande och kompetensutveckling ska bedömas mångsidigt. Syftet med bedömningen är att leda och sporra studerandena i deras studier och att utveckla deras förutsättningar för självbedömning. Den studerande har rätt att få uppgifter om bedömningsgrunderna och hur de har tillämpats på honom eller henne. Den studerande ska under gymnasiestudierna ges en möjlighet till självbedömning.

När ett studieavsnitt enligt läroplanen genomgås ska den studerandes arbete, lärande och kompetensutveckling bedömas i förhållande till målen för studieavsnittet. Den studerande ska få respons på hur hans eller hennes lärande har utvecklats. I läroplanen bestäms om genomförandet av bedömningen och responsen som ges i samband med den.

Ett studieavsnitt enligt läroplanen bedöms när det har slutförts. En studerande som inte har slutfört ett studieavsnitt med godkänt resultat ska beredas möjlighet att visa att han eller hon inhämtat sådana kunskaper och färdigheter som förutsätts för studieavsnittet. När studierna som hör till gymnasieutbildningens lärokurs har slutförts ges ett vitsord för lärokursen i varje läroämne som slutbedömning. En studerande som inte har godkänts i ett ämne eller som önskar höja sitt vitsord ska ges möjlighet att slutföra lärokursen i ämnet med godkänt resultat eller att höja sitt vitsord. Stödåtgärder enligt 28 § och avvikande sätt att ordna studierna enligt 29 § kan beaktas i bedömningen av ett studieavsnitt och i slutbedömningen.

I språkundervisningen ska den studerandes muntliga språkkunskaper bedömas utöver de övriga delområdena inom språkkunskaperna. De muntliga språkkunskaperna kan bedömas genom ett separat prov.

Bestämmelser om vitsordsskalan som används vid bedömningen av de studerande utfärdas genom förordning av statsrådet. I grunderna för läroplanen meddelar Utbildningsstyrelsen närmare föreskrifter om bedömningen av studerande samt om användning av prov i muntliga språkkunskaper, innehållet i provet och bedömning av det.

38 §

Beslut om bedömning av en studerande

Beslut om bedömningen av varje enskilt studieavsnitt görs av den studerandes lärare eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt. Beslut om slutbedömningen för ett läroämne görs av rektorn och den studerandes lärare gemensamt.

39 §

Betyg

En studerande som har slutfört gymnasieutbildningens lärokurs ges ett avgångsbetyg. För slutförande av lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ges ett betyg.

Ett betyg över de studier som har slutförts ges till en studerande vars studierätt har upphört medan lärokursen för gymnasieutbildning eller utbildning som förbereder för gymnasieutbildning genomgås. För en ämnesstuderande och en studerande som delvis har slutfört gymnasieut-

bildningens lärokurs i en särskild examen ges ett betyg över slutförda lärokurser i läroämnen och övriga studier.

Som bilaga till betygen som avses i 1 och 2 mom. ges därtill ett separat betyg om slutförande av gymnasiediplom och provet i muntliga språkkunskaper.

I grunderna för läroplanen bestämmer Utbildningsstyrelsen om uppgifterna som antecknas på betygen och om andra bilagor till betygen än de som avses i 3 mom.

7 kap.

Trygg studiemiljö

40 §

Rätt till en trygg studiemiljö

De studerande har rätt till en trygg studiemiljö. Utbildningsanordnaren ska skydda de studerande från mobbning, våld och trakasserier.

Till läroanstalten får inte medföras och under arbetsdagen får inte innehas sådana föremål eller ämnen som enligt någon annan lag inte får innehas eller med vilka den egna eller någon annans säkerhet kan äventyras eller som särskilt lämpar sig för att skada egendom och i fråga om vilka det inte finns någon godtagbar orsak för att de ska få innehas.

I samband med att läroplanen utarbetas ska utbildningsanordnaren utarbeta en plan för användning av disciplinära åtgärder och tillhörande förfaringssätt och ge anvisningar för hur planen ska användas. Utbildningsstyrelsen ska i grunderna för läroplanen ta in bestämmelser om hur planen ska utarbetas.

I avsikt att främja den interna ordningen, ostörda studier samt trygghet och trivsel i läroanstalten ska utbildningsanordnaren godkänna en ordningsstadga eller meddela andra ordningsbestämmelser som ska tillämpas vid läroanstalten.

Den ordningsstadga och de andra ordningsbestämmelser som avses i 4 mom. får innehålla sådana regler om praktiska arrangemang och ett korrekt uppförande som behövs för tryggheten och trivseln i läroanstalten samt närmare bestämmelser om de föremål och ämnen som avses i 2 mom. och om deras användning och förvaring. Dessutom kan regler meddelas om hur läroanstaltens egendom får hanteras och om hur man får vistas och röra sig i läroanstaltens lokaler och på läroanstaltens område.

Det som bestäms i 3 mom. gäller inte grunderna för läroplanen eller själva läroplanerna inom vuxenutbildningen. Någon ordningsstadga eller andra ordningsbestämmelser behöver inte heller godkännas för vuxenutbildningen.

41 §

Disciplin

En studerande som stör undervisningen eller i övrigt bryter mot ordningen eller gör sig skyldig till fusk kan ges en skriftlig varning. Om förseelsen är allvarlig eller om den studerande fortsätter att uppföra sig olämpligt på ovan avsett sätt efter en skriftlig varning, kan den studerande avstäng-

as från läroanstalten för viss tid, högst ett år, samt sägas upp från elevhemmet för viss tid eller för den tid som återstår av studierna. Ovannämnda åtgärder är disciplinära straff.

En studerande som stör undervisningen kan bli tillsagd att lämna klassrummet eller ett annat rum där undervisningen ges för den tid som återstår av lektionen, eller en tillställning som arrangeras av läroanstalten.

En studerande kan förvägras rätt att delta i undervisningen för högst tre arbetsdagar, om det föreligger en risk för att säkerheten för en annan studerande eller för en person som arbetar vid läroanstalten eller i ett annat undervisningsutrymme äventyras av elevens våldsamma eller hotfulla beteende eller om undervisningen eller därtill hörande verksamhet försvåras oskäligt mycket på grund av den studerandes störande uppförande.

Om en studerande är föremål för rannsakan med anledning av brott, kan den studerande för den tid som rannsakan pågår avstängas från studierna om detta är motiverat med hänsyn till det brott som han eller hon misstänks ha gjort sig skyldig till eller omständigheter som har samband med detta.

42 §

Förfarandet i disciplinärenden och verkställighet av disciplinära straff

Innan ett beslut enligt 41 § 1 eller 4 mom. fattas ska den handling eller försummelse, eller det misstänkta brott eller den omständighet som hänför sig till detta och som åtgärden grundar sig på preciseras, den studerande höras samt annan behövlig utredning skaffas. Innan en studerande påförs disciplinstraff ska hans eller hennes vårdnadshavare ges tillfälle att bli hörd. I fråga om andra åtgärder enligt 41 § ska den studerandes vårdnadshavare underrättas och om att den studerande förvägras undervisning ska den myndighet som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av socialvården i den kommun där läroanstalten är belägen underrättas vid behov. Beträffande åtgärder enligt 41 § 1 och 4 mom. ska ett beslut meddelas och åtgärder enligt 41 § 2 och 3 mom. ska registreras.

Ett beslut om avstängning av en studerande för viss tid eller om uppsägning från elevhemmet kan verkställas även om det överklagats, om inte utbildningsanordnaren eller förvaltningsdomstolen beslutar något annat.

Ett beslut om verkställighet av ett icke lagakraftvunnet beslut och ett beslut om den tidpunkt då verkställigheten inleds ska fattas samtidigt som beslutet om avstängning för viss tid eller uppsägning från elevhemmet.

Beslut om avstängning från läroanstalten, uppsägning från elevhemmet, avstängning från studierna och tilldelande av en skriftlig varning fattas av ett behörigt kollegialt organ hos utbildningsanordnaren eller, i enlighet med utbildningsanordnarens beslut, av rektorn. Rektorn kan ges behörighet att besluta om avstängning från läroanstalten eller uppsägning från elevhemmet för en tid av högst tre månader.

Beslut om att i enlighet med 41 § 2 mom. uppmana en studerande att för den tid som återstår av lektionen lämna klassrummet eller något annat rum där undervisningen ges ska fattas av den lärare som håller lektionen eller undervisningstillfället. Beslut om att i enlighet med nämnda lagrum uppmana en studerande att lämna en tillställning som arrangeras av läroanstalten fattas av rektorn eller en lärare. Beslut om att i enlighet med 3 mom. i nämnda paragraf förvägra en studerande undervisning fattas av rektorn.

43 §

Avlägsnande av en studerande som uppför sig störande eller äventyrar säkerheten

Om en studerande inte följer en uppmaning att avlägsna sig enligt 41 § 2 mom. har rektorn och läraren rätt att avlägsna honom eller henne från klassrummet eller ett annat undervisningsutrymme, eller från en skoltillställning. Rektorn och läraren har också rätt att avlägsna en studerande från skolans område, om den studerande inte avlägsnar sig efter att ha fått veta att han eller hon avstängts från undervisningen enligt 41 § 2 och 3 mom.

Om en studerande som ska avlägsnas försöker förhindra detta genom att göra motstånd, har rektorn och läraren rätt att använda sådana maktmedel som behövs för att få honom eller henne avlägsnad och som med hänsyn till den studerandes ålder och situationens hotfullhet eller motståndets allvar och en samlad bedömning av situationen kan anses vara försvarbara.

Rektorn och läraren kan i situationer som avses i 1 och 2 mom. agera tillsammans eller var för sig. Maktmedelsredskap får inte användas för att avlägsna den studerande. En lärare eller rektor som har använt sig av maktmedel ska lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till utbildningsanordnaren.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen (39/1889).

44 §

Verkningarna av ett anhängigt åtal eller ett domstolsbeslut på ett disciplinärt förfarande

Under den tid då åtal mot en studerande är anhängigt vid en allmän domstol får inte ett disciplinärt förfarande av samma skäl inledas eller fortsättas mot den studerande.

Om en domstol har frikänt en studerande, får inte ett disciplinärt förfarande av samma skäl inledas eller fortsättas annat än på grund av ett sådant förfarande som inte kan betraktas som ett brott men som kan medföra en disciplinär bestraffning.

Om en domstol har dömt en studerande till straff, får han eller hon inte av samma skäl påföras disciplinstraff. En studerande kan dock avstängas för viss tid eller uppsägas från elevhemmet, om det med hänsyn till den studerandes brott eller omständigheter i samband med det är motiverat.

45 §

Rätt att omhänderta föremål och ämnen

Rektorn och en lärare har rätt att tillsammans eller var för sig under arbetsdagen frånta en studerande ett förbjudet föremål eller ämne som avses i 40 § 2 mom.

Om en studerande som innehar ett föremål eller ämne som ska omhändertas försöker förhindra omhändertagandet genom att göra motstånd, har rektorn och läraren rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att omhänderta föremålet eller ämnet och som med hänsyn till den studerandes ålder och situationens hotfullhet eller motståndets allvar och en samlad bedömning av situationen kan anses vara försvarbara. Rätten att använda maktmedel gäller enbart föremål och ämnen som äventyrar den studerandes eller andras säkerhet.

Maktmedelsredskap får inte användas vid omhändertagande enligt 1 eller 2 mom. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

De rättigheter och skyldigheter som avses i denna paragraf gäller också under den tid som en studerande deltar i utbildning eller verksamhet enligt läroplanen eller någon annan plan som godkänts av utbildningsanordnaren och som utarbetats med stöd av denna lag.

46 §

Rätt att granska de studerandes saker

En lärare och rektorn har rätt att under arbetsdagen granska de saker som en studerande har med sig och de förvaringsutrymmen vid läroanstalten som den studerande förfogar över och att utföra en ytlig granskning av den studerandes kläder för att omhänderta ett föremål eller ämne som avses i 40 § 2 mom. och med vilket den egna säkerheten eller någon annans säkerhet kan äventyras, om det är uppenbart att den studerande innehar sådana föremål eller ämnen och den studerande trots begäran vägrar att överlämna dem eller inte på ett tillförlitligt sätt visar att han eller hon inte innehar sådana.

Den studerande ska meddelas orsaken till granskningen innan den utförs.

Granskning får utföras endast av en person som är av samma kön som den studerande. Vid granskningen ska förutom den som utför granskningen även en annan myndig person som hör till läroanstaltens personal närvara. På den studerandes begäran ska en person som hör till läroanstaltens personal och som den studerande utser närvara vid granskningen om denna person är tillgänglig.

Avvikelse från det sätt att utföra granskningen på som föreskrivs i 3 mom. får dock göras om det på grund av sakens brådskande natur är absolut nödvändigt med tanke på säkerheten.

De rättigheter och skyldigheter som avses i denna paragraf gäller också under den tid som en studerande deltar i utbildning eller verksamhet enligt läroplanen eller någon annan plan som godkänts av utbildningsanordnaren och som utarbetats med stöd av denna lag.

47 §

Allmänna principer för omhändertagande och granskning

De åtgärder som avses i 45 och 46 § ska genomföras på ett så säkert sätt som möjligt. Åtgärderna får inte ingripa i den studerandes personliga integritet i större omfattning än vad som är nödvändigt för att trygga studieron och säkerheten. Vid omhändertagande av föremål och ämnen och vid granskning av en studerande ska den diskretion som omständigheterna kräver iakttas. Läroanstalterna ska utarbeta planer för användningen av åtgärderna och ge anvisningar om användningen av dem.

En lärare eller rektor som använt sig av maktmedel enligt 45 § ska lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till utbildningsanordnaren. Granskning av en studerande och omhändertagande av föremål och ämnen ska registreras. En minderårig studerandes vårdnadshavare ska så fort som möjligt informeras om omhändertagande och granskning.

48 §

Överlämnande och förstörande av omhändertagna föremål och ämnen

Föremål och ämnen enligt 45 § som fråntagits en studerande ska överlämnas till den studerandes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare eller till den studerande själv om han eller hon är myndig. Föremålen och ämnena ska dock överlämnas till polisen eller till någon annan i lag föreskriven myndighet, om den studerande, dennes vårdnadshavare eller en annan laglig företrädare inte har laglig rätt att inneha dem.

Före överlämnandet ska föremålet eller ämnet förvaras omsorgsfullt. Överlämnandet ska ske så fort som möjligt efter det att föremålet eller ämnet har omhändertagits. Narkotika, skjutvapen, vapendelar, patroner, projektiler, gassprejer och explosiva varor som har omhändertagits ska omedelbart överlämnas till polisen. De föremål och ämnen som ska överlämnas till den studerande överlämnas efter arbetsdagens slut.

Om vårdnadshavaren inte inom tre månader efter det att han eller hon fått meddelande om omhändertagandet avhämtar föremålet eller ämnet får det bevisligen förstöras. Överlämnande och förstörande av föremål och ämnen ska registreras.

8 kap.

Ändringssökande

49 §

Begäran om omprövning

Omprövning av beslut som avses i denna lag får begäras hos regionförvaltningsverket på det sätt som anges i förvaltningslagen, om beslutet gäller

1) antagning som studerande,
2) beviljande av extra tid enligt 23 § 2 mom. eller studierättens upphörande enligt 24 §,
3) tillgodoräknande av slutförda studier,
4) avvikande studiearrangemang,
5) rätt att få undervisning i religion eller livsåskådningskunskap.

50 §

Sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen

Ett sådant beslut av en utbildningsanordnare som avses i denna lag och som gäller varning till en studerande, avstängning av en studerande för viss tid, uppsägning av en studerande från elevhemmet för viss tid eller för den tid som återstår av studierna, avstängande från studierna för den tid som brottsundersökning pågår eller en förmån eller rättighet enligt 34 eller 35 § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning enligt 49 § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

51 §

Tid för sökande av ändring

Besvär över ett beslut som gäller varning till en studerande, avstängning för viss tid, uppsägning från elevhemmet för viss tid eller slutgiltigt, avstängande från studierna för den tid som brottsundersökning pågår eller ett ärende som avses i 50 § 2 mom. ska anföras och omprövning av ett ärende som avses i 49 § ska begäras inom 14 dagar från det att den studerande delgavs beslutet. Ärenden som avses i denna paragraf ska behandlas skyndsamt.

52 §

Besvärstillstånd

Om inte annat föreskrivs i denna lag, får ett beslut av förvaltningsdomstolen överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

53 §

Sökande av ändring i ett beslut som gäller bedömning av en studerande

I ett beslut som avses i 37 och 38 § och som gäller bedömning av en studerande får ändring inte sökas genom besvär. En studerande kan hos rektorn begära ett nytt beslut om studieframstegen eller slutbedömningen inom två månader efter det att han eller hon fick del av beslutet. Skolans rektor och den studerandes lärare beslutar gemensamt om ny bedömning.

Den studerande får hos regionförvaltningsverket på det sätt som anges i förvaltningslagen inom 14 dagar från det att han eller hon fick del av beslutet begära omprövning av den nya bedömning som gjorts på begäran eller av ett avgörande genom vilket begäran har avslagits. Efter att ha tagit upp omprövningsbegäran till prövning kan regionförvaltningsverket ändra förvaltningsbeslutet, upphäva beslutet, avslå begäran om omprövning eller återförvisa ärendet till rektorn för ny behandling.

54 §

Besvärsförbud

Andra beslut som fattats med stöd av 41 § än beslut som gäller varning, avstängning för viss tid, uppsägning från elevhem eller avstängande från studierna får inte överklagas genom besvär.

Ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket besvär som anförts i ett ärende enligt 49 § har avgjorts och ett beslut av regionförvaltningsverket genom vilket begäran om omprövning av ett ärende enligt 53 § har avgjorts får inte överklagas genom besvär.

55 §

Behörig förvaltningsdomstol och regionförvaltningsmyndighet

I fråga om undervisning som ordnas utomlands är den behöriga förvaltningsdomstolen Helsingfors förvaltningsdomstol och den behöriga regionförvaltningsmyndigheten Regionförvaltningsverket i Södra Finland.

9 kap.

Särskilda bestämmelser

56 §

Utvärdering av utbildningen och kvalitetsledning

Utbildningsanordnaren ansvarar för kvaliteten på den utbildning som ordnas och för kontinuerlig utveckling av kvalitetsledningen. Utbildningsanordnaren ska utvärdera sin utbildning och dess genomslag samt regelbundet delta i extern utvärdering av sin verksamhet och sina kvalitetsledningssystem. Utbildningsanordnaren ska offentliggöra de viktigaste resultaten av sina utvärderingar.

Bestämmelser om Nationella centret för utbildningsutvärdering finns i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering (1295/2013).

Närmare bestämmelser om utvärderingen av utbildningen och dess utveckling utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §

Personal

Varje läroanstalt där det ordnas utbildning enligt denna lag ska ha en rektor som svarar för verksamheten.

En utbildningsanordnare ska ha ett tillräckligt antal lärartjänster eller lärare i arbetsavtalsförhållande. Vidare kan utbildningsanordnaren ha timlärare och annan personal.

Bestämmelser om behörighetsvillkoren för rektor och lärare utfärdas genom förordning av statsrådet. Regionförvaltningsverket kan av särskilda skäl bevilja dispens från behörighetsvillkoren.

58 §

Rätt att lämna ut uppgifter i ärenden som gäller en studerande

Den som har uppgifter om en studerandes hälsotillstånd och funktionsförmåga som är nödvändiga för skötseln av mottagarens uppgifter har trots sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut uppgifterna till

1) rektorn för en läroanstalt och andra personer som ansvarar för säkerheten vid läroanstalten, för att en trygg studiemiljö ska kunna garanteras,

2) dem som ansvarar för studiehandledningen, för att kunna anvisa till andra studier eller stödtjänster,

3) dem som ansvarar för studerandehälsovården, för att trygga de studerandes hälsa och säkerhet och för att i förekommande fall anvisa till stödåtgärder,

4) polisen och den företrädare för utbildningsanordnaren som har det primära ansvaret för att utreda ett hot mot säkerheten, för att ett direkt hot mot säkerheten ska kunna bedömas eller om en studerande vid bedömning av hälsotillståndet konstateras utgöra en fara för andras säkerhet.

Den som fullgör uppgifter som avses i denna lag har oberoende av skyldigheten att iaktta sekretess rätt att till polisen anmäla uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av ett hot mot liv eller hälsa eller för förhindrande av en hotande gärning, om han eller hon vid fullgörandet av uppgifterna har fått kännedom om omständigheter som ger skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

Utlämnande av de uppgifter som avses i denna paragraf i en situation som avses i 1 mom. 2 punkten förutsätter dessutom den studerandes samtycke.

59 §

Rätt till upplysningar

En utbildningsanordnare har vid skötseln av sina uppgifter rätt att av statliga och kommunala myndigheter få sådana statistikuppgifter och övriga motsvarande uppgifter som förutsätts för planering och ordnande av utbildningen.

Utbildningsanordnaren ska på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen.

60 §

Dataöverföring med hjälp av teknisk anslutning

Uppgifter i de register som bildas i verksamhet som avses i denna lag får lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning till den som har rätt att få uppgifterna. Innan en sådan teknisk anslutning öppnas ska den som lämnar ut uppgifterna försäkra sig om att uppgifterna kommer att skyddas på ändamålsenligt sätt.

61 §

Finansiering

I lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreskrivs om finansiering som beviljas för verksamhet enligt denna lag.

För investeringsprojekt kan statsunderstöd också beviljas enligt statsunderstödslagen (688/2001). Statsbidragsmyndighet för investeringsprojekt är regionförvaltningsverket.

10 kap.

Ikraftträdande

62 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs gymnasielagen (629/1998), nedan *den upphävda lagen*.

Denna lags 4 kap. tillämpas redan innan lagen träder i kraft vid antagning av studerande till utbildning som inleds efter ikraftträdandet av lagen.

En hänvisning till den upphävda lagen någon annanstans i lagstiftningen avser efter ikraftträdandet av denna lag en hänvisning till denna lag.

63 §

Övergångsbestämmelser

Tillstånd att ordna utbildning som beviljats med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft vid ikraftträdandet av denna lag och utbildningsanordnare som avses i den upphävda lagen får fortsätta sin verksamhet som utbildningsanordnare enligt denna lag. Undervisnings- och kulturministeriet kan utan en sådan ansökan som avses i 5 § 1 mom. ändra bestämmelserna som gäller en särskild utbildningsuppgift som beviljats med stöd av den upphävda lagen så att de överensstämmer med denna lag och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

Den upphävda lagens 7, 10—11, 17, 17 a, 22—23 och 27 §, 1—4 och 6—8 § i gymnasieförordningen (810/1998) och statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014) tillämpas och en läroplan som utarbetats enligt den upphävda lagen och bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den iakttas tills Utbildningsstyrelsen beslutar om införande av grunder för läroplanerna enligt 12 § 1 mom. och läroplaner som utarbetats enligt dessa. Utbildningsstyrelsen ska godkänna grunderna för läroplanen enligt 12 § så att läroplaner som utarbetats enligt dessa tas i bruk senast den 1 augusti 2021.

Efter ikraftträdandet av denna lag och före grunder för läroplaner enligt denna lag och läroplaner som utarbetats på basis av dessa har tagits i bruk ska utbildningsanordnaren anta en studerande för att genomgå lärokursen för gymnasieutbildning eller för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning enligt läroplaner som utarbetats på basis av grunder för läroplaner enligt den upphävda lagen.

Försök vars inledande har bestämts med stöd av den upphävda lagen före ikraftträdandet av denna lag slutförs enligt det försökstillstånd som har beviljats.

Studentexamensnämndens föreskrifter som har meddelats med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft tills studentexamensnämnden beslutar något annat.

64 §

Förordningar som förblir i kraft

Följande förordningar förblir alltjämt i kraft även till de delar som de har utfärdats med stöd av den upphävda lagen:

1) förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998),

2) statsrådets förordning om studentexamen (915/2005),

3) statsrådets förordning om utvärdering av utbildning (1061/2009),

4) statsrådets förordning om förfarandet vid ansökan till yrkesutbildning, gymnasieutbildning och förberedande utbildning efter den grundläggande utbildningen (294/2014),

5) undervisningsministeriets förordning om grunderna för vissa avgifter som tas ut av elever och studerande (1323/2001),

6) undervisningsministeriets förordning om grunderna för antagning av studerande i gymnasieutbildningen (856/2006),

7) undervisnings- och kulturministeriets förordning om studentexamensnämndens avgiftsbelagda prestationer (908/2010).

Lag

om ändring av lagen om anordnande av studentexamen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005) 1 §, rubriken för 2 § och 2 § 3 mom., 3 och 4 §, 6 § 3 mom., 8 § 2 mom. och 12 §, av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 280/2016 och 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1229/2006, samt

fogas till lagen nya 1 a, 1 b, 4 a, 6 a och 12 a § som följer:

1 §

Studentexamen

Studentexamen avläggs som avslutning på gymnasieutbildning enligt gymnasielagen (/). Den studerande som har avlagt examen har tillägnat sig de kunskaper och färdigheter som anges i läroplanen för gymnasieutbildningen och uppnått tillräcklig mognad enligt målen för gymnasieutbildningen. De som deltar i examen och i de prov som hör till den kallas i denna lag examinander.

Studentexamen avläggs på finska eller svenska enligt läroanstaltens undervisningsspråk.

Avläggande av studentexamen ger allmän behörighet för fortsatta studier vid högskolor på det sätt som föreskrivs i lagstiftningen om högskolor.

1 a §

Studentexamensnämnden

Undervisnings- och kulturministeriet tillsätter för tre år i sänder en studentexamensnämnd med uppgift att leda, ordna och genomföra studentexamen. Närmare bestämmelser om nämnden och dess uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

1 b §

Prov i studentexamen

I studentexamen ingår prov i modersmålet och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik samt i naturvetenskapliga och humanistisk-samhälleliga läroämnen (*realämnen*).

En examinand ska avlägga provet i modersmålet och litteratur samt enligt eget val tre prov av en grupp som består av provet i det andra inhemska språket, provet i ett främmande språk, provet i matematik och provet i realämnena (*obligatoriska prov*). Utöver de obligatoriska proven kan examinanden delta i ett eller flera extra prov.

Proven i studentexamen är skriftliga eller elektroniska. Muntliga uppgifter kan ingå i proven.

Närmare bestämmelser om proven i studentexamen och utarbetande av proven utfärdas genom förordning av statsrådet. Studentexamensnämnden beslutar om innehållet i proven i studentexamen och om provarrangemangen.

2 §

Prov i modersmålet och litteratur, prov med två olika svårighetsgrader och prov i främmande språk

— —

Studentexamensnämnden beslutar i vilka främmande språk prov ordnas och i vilka språk prov med två olika svårighetsgrader ordnas.

3 §

Anordnande av prov

Proven i studentexamen ordnas samtidigt två gånger per år i läroanstalter som ger gymnasieutbildning.

En anordnare av gymnasieutbildning är skyldig att ordna proven i studentexamen också för den som tidigare avlagt studentexamen i utbildningsanordnarens gymnasium och som tar om ett prov som ingår i examen eller kompletterar sin examen samt för den som tidigare har studerat vid utbildningsanordnarens gymnasium och deltar i ett separat prov. I den utsträckning verksamhetsförutsättningarna tillåter ska proven i studentexamen också ordnas för andra personer. Om en utbildningsanordnare, i vars gymnasium en person avlagt studentexamen, inte längre ordnar gym-

nasieutbildning har den personen rätt att avlägga provet vid det gymnasium som är närmast hans eller hennes bostadsort.

Ansvarig för anordnandet av examen och proven vid läroanstalten är rektorn, som enligt 57 § 1 mom. i gymnasielagen svarar för gymnasiets verksamhet.

4 §

Förutsättningar att delta i prov

Deltagande i ett prov i studentexamen förutsätter att den som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs, innan han eller hon deltar i ett prov, har slutfört de obligatoriska studierna enligt den statsrådsförordning som avses i 11 § i gymnasielagen i det läroämne som provet gäller. Den som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs kan delta i ett prov i ett realämne som inte innehåller obligatoriska studier efter att ha avlagt fyra studiepoäng i läroämnets studier. Om provet i ett främmande språk bygger på en lärokurs som inte innehåller obligatoriska studier, kan den som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs delta i provet efter att ha avlagt sex studiepoäng i läroämnets studier.

Rektorn har till uppgift att säkerställa att examinanden uppfyller de föreskrivna villkoren för att delta i proven.

Den som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs och som inte har genomgått de studier som avses i 1 mom., men som annars kan anses ha tillräckliga förutsättningar att klara provet kan av särskilda skäl delta i det genom beslut av rektorn.

4 a §

Rätt för andra än gymnasiestuderande att avlägga studentexamen

Andra än studerande som avlägger gymnasieutbildningens lärokurs får delta i studentexamen och studentexamensprov, om de har avlagt

1) gymnasieutbildningens lärokurs eller en motsvarande utländsk utbildning,

2) en yrkesinriktad grundexamen enligt lagen om yrkesutbildning (531/2017) eller en motsvarande tidigare examen,

3) en annan examen eller andra studier än de som avses i 2 punkten, förutsatt att examen eller studierna bygger på grundläggande utbildning eller motsvarande tidigare läromängd omfattande minst två år, samt de extra studier som föreskrivits av den nämnd som avses i 1 b §.

En studerande som avlägger en examen enligt 1 mom. 2 punkten kan delta i studentexamen medan han eller hon fortfarande studerar inom grundexamensutbildningen i fråga. En studerande kan delta i examen tidigast efter att ha förvärvat kunnande som motsvarar minst 90 kompetenspoäng.

6 §

Avläggande av studentexamen

— —

Studentexamen har avlagts när examinanden har blivit godkänd i de obligatoriska proven samt slutfört gymnasieutbildningens lärokurs eller en sådan annan examen eller utbildning som avses i 4 a §. Examen har avlagts trots underkänt vitsord i ett obligatoriskt prov, om vitsordet enligt studentexamensnämndens grunder inte hindrar att examensbetyg utfärdas och examinanden inte skriftligen har förbjudit att ett underkänt vitsord antecknas i betyget.

— —

6 a §

Omtagning av prov

Ett godkänt prov får tas om utan begränsningar.

Medan examen avläggs har en examinand rätt att ta om ett underkänt prov tre gånger. Den som har avlagt examen får ta om ett underkänt prov utan begränsningar.

Närmare bestämmelser om förfaranden som gäller vid omtagning av prov utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

8 §

Bedömning av provprestationer

— —

För proven i studentexamen ges separata vitsord, om vilka det föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet. I ett prov kan enligt studentexamensnämndens beslut också ges en mer detaljerad bedömning än vitsordet. Studentexamensnämnden beslutar om principerna som iakttas vid bedömning av proven.

— —

12 §

Examensbetyg och betyg över prov

Studentexamensbetyg utfärdas för en examinand som har avlagt examen på det sätt som föreskrivs i 6 och 7 §.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om vitsorden som antecknas i studentexamensbetyget, hur examensbetyget dateras och om andra betyg som ges över prov som hör till studentexamen.

För att ett betyg ska utfärdas krävs att de föreskrivna avgifterna för deltagande i examenstillfällen och prov har betalats.

12 a §

Avgifter som tas ut för studentexamen

Avgifter får tas ut för studentexamen och för deltagande i prov som ingår i den. Bestämmelser om avgifter som tas ut för studentexamen och för deltagande i prov som ingår i den utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet med iakttagande av vad som i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) föreskrivs om avgifter som tas ut för offentligrättsliga prestationer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På examinander som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs och har antagits att genomgå lärokursen enligt en läroplan som gjorts upp utifrån grunderna för läroplanen enligt den upphävda gymnasielagen (629/1998) tillämpas de bestämmelser om förutsättningar för deltagande i prov som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Innan denna lag träder i kraft tillämpas bestämmelserna i 6 a § vid anmälan till prov för studentexamen som ordnas hösten 2019.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 1 § 1 mom. 1 punkten, 8 § 1 mom. och 24 § 10 mom., sådana de lyder, 1 § 1 mom. 1 punkten i lag 1410/2014, 8 § 1 mom. i lag 532/2017 och 24 § 10 mom. i lag 1486/2016, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om statsandelar och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar, stiftelser och statliga affärsverk för driftskostnader samt om annan finansiering av sådan verksamhet som regleras i

1) gymnasielagen (/),

— —

8 §

Kommunens självfinansieringsandel av driftskostnaderna för utbildning som avses i gymnasielagen

Kommunens självfinansieringsandel av driftskostnaderna för gymnasieutbildning utgör 57,30 procent och av driftskostnaderna för utbildning som förbereder invandrare och främmandespråkiga för gymnasieutbildning 50 procent av det belopp som fås när det belopp som beräknats enligt 2 och 3 mom. divideras med antalet invånare i hela landet och det därigenom erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

— —

24 §

Priserna per enhet för gymnasier

— —

De riksomfattande totalkostnaderna för den utbildning som avses i gymnasielagen utökas med 380 000 euro år 2019, 6 492 000 euro år 2020, 9 742 000 euro år 2021, 13 892 000 euro år 2022, 7 780 000 euro år 2023 och 4 530 000 euro år 2024.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

Kommunens självfinansieringsandel av driftskostnaderna för gymnasieutbildning som det föreskrivs om i 8 § 1 mom. tillämpas första gången vid beviljande av finansiering för gymnasieutbildningen för finansåret 2022. Kommunens självfinansieringsandel är 58,07 procent när finansieringen för finansåret 2019 fastställs, 58,04 procent när finansieringen för finansåret 2020 fastställs och 57,73 procent när finansieringen för finansåret 2021 fastställs.

_____

Helsingfors 21.6.2018

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare